

A jelölt kódszáma:

Državni izpitni center

P 1 2 2 A 1 0 3 1 2

ŐSZI VIZSGAIDŐSZAK

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

2. feladatlap

Művészi szöveg(részlet) elemzése

2012. augusztus 25., szombat / 60 perc

Engedélyezett segédeszközök:

A jelölt golyóstollat vagy töltőtollat hoz magával.

A feladatlaphoz mellékelve van egy üres lap a vázlatkészítéshez.

SAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA

ÚTMUTATÓ A JELŐLTNEK

Figyelmesen olvassa el ezt az útmutatót!

Ne lapozzon, és ne kezdjen a feladatok megoldásába, amíg azt a felügyelő tanár nem engedélyezi.

Ragassza vagy írja be kódszámát az erre kijelölt helyre ezen az oldalon, az értékelőlapokon és az üres lapon!

A feladatlap két művészi szöveg(részlet)et tartalmaz, valamint a hozzájuk kapcsolódó irányított és kevésbé irányított szövegalkotási szempontsört. A kettő közül csak az egyiket válassza! Összesen 30 pont érhető el. A dolgozat terjedelme 400–600 szó.

A táblázatban jelölje x-szel a választott szövegalkotási módot!

Irányított szövegalkotás	Kevésbé irányított szövegalkotás
☐	☐

Csak golyós- vagy töltőtollat használhat. Írott betűkkel, olvashatóan írjon! Ha rosszul fogalmazott, a leírtat húzza át, majd írja le újra! Az olvashatatlan dolgozatot nulla (0) ponttal értékeljük. A mellékelt üres lapra írt vázlatát nem értékeljük.

Bízzon önmagában és képességeiben! Eredményes munkát kívánunk.

A feladatlap terjedelme 12 oldal, ebből 2 üres.

ÜRES OLDAL

A) Irányított irodalmi fogalmazás Márai Sándor Az árva c. novellájának részlete alapján

Ötvenkettedik évében Flóra nénénk, a család legnagyobb megdöbbenésére, magányról, félelmi érzetéről és „lelki egyedüllétről” kezdett panaszkodni. Ötvenkét éven át bírta a magányt. Igaz, afféle zajos, családtagokkal, ismerősökkel zsúfolt magány volt ez. De most egyszerre kellett neki valaki, aki csak az övé, akinek zsarnoka lehet, akit szerethet. Ekkor elhatározta, hogy örökbe fogad egy árvát.

Elhatározását sokáig nem értették, megcsodáltak, találgattuk igazi értelmét. Igaz, a sors megtagadott tőle férjet, gyermeket. Olyan színtelen élet volt Flóra élete; színtelen és szegényes. [...] Flórával ötvenkét éves korában megtörtént a nagy áldás, vagy a nagy balszerencse, a legtöbb, ami emberrel történhet, a legkínosabb és legszomorúbb kaland: sürgősen, múlhatatlanul szeretni akart valakit. E célból hirdetést adott fel az egyik fővárosi lapban, az »Ismerkedés« rovatban. [...]

Negyedik nap megérkezett a várva várt levél, az árva levele. [...]

Már nyolc esztendeje árva, írta a levélíró; szüleit, sajnos, korán elvesztette. [...] Anyát keres, írta, persze nem az igazit, akit nem pótolhat senki a földi életben, hanem érző, meleg szívet, emberi lényt, aki szeretettel hajol egy árva sorsa fölé. [...] Bármikor jöhet, írta készségesen.

De csak két hét múlva jött. E két hét alatt mindent elkövettünk, hogy meggyőzzük Flórát vállalkozása veszélyeiről. [...] A versenyvonalat, amely [...] elhozta a mezővárosból az árvát, nagy késéssel csaknem üresen érkezett. [...]

A pályaudvar hamarosan kiürült. Már nem is maradt ott más, csak a forgalmi hivatalnokok, néhány hordár, Flóra, a család, s a kijáratnál az idős, kövér hölgy, aki imént érkezett a vonattal, s most apró dobozaival, s zavartan, gyámolatlan pislogással nézegetett felénk. Aztán megindult egyenesen Flóra felé. [...] Botra támaszkodva járt, nehezen cipelte nagy testét.

– Engem várnak, kedveseim – mondta nyugodtan. [...]

Az első, riadt becslésre hatvanöt-hatvannyolc esztendősnak gondoltuk. De irataiból megtudtuk, hogy – pontosan – hetvennégy éves. Korához képest fiatalosan üde volt, s máskülönben is jól tartotta magát. És árva volt, tagadhatatlanul, hivatalosan árva. [...]

– Küldd el! – mondtuk Flórának. – Szörnyeteg! Csaló! Küldd el, szökj el, mérgezd meg! Csinálj valamit.

De nem küldte el.

Most valami csodálatos kezdődött; s tartott még sokáig, hat éven át. Flóra nem küldte el a vénasszonyt. Lassanként elmaradt tőlünk, családjától, ismerőseitől; érezte, hogy sajnáljuk, szánakozunk, kissé kinevetjük, mérgesen szemléljük ezt a torz idillt. Ezért elvonult, kerülte köreinket.

[...] Aztán megértettük – mert az évek múltak, s Flóra nem lankadt el az ápolásban, önfeláldozásban –, hogy a szeretetnek nincs szüksége eszményi alanyokra. A szeretet olyan, mint..., de nem, nincs hasonlat a szeretetre. Nincs oka, nincs magyarázat reá. A szeretet úgy látszik, önmagáért való. Néha felgyúlik az emberben és kiárad.

Szemponatok:

- Ismertesse a szövegrészlet témáját és az írói elbeszélismódot!
- Mutassa be a két szereplőt! A történeteket elemezve vizsgálja meg a főszereplő döntésének okát, annak fogadását, valamint következményét!
- Fejtse ki véleményét a főszereplő tetteről, majd értelmezze a *szerepet úgy látszik, önmagáért való* gondolatot!

A szempontok sorrendjét nem kötelező követnie. Állításait idézetekkel támassza alá! Ügyeljen a dolgozat szerkezetére, valamint stilisztikai és nyelvi megformálására!

B) Kevésbé irányított irodalmi fogalmazás Gogol A köpönyeg című elbeszélésének részlete alapján

[...] Akakij Akakijevics egyáltalán nem emlékezett rá, hogyan ment le a lépcsőn, hogyan jutott ki az utcára. Nem érezte se kezét, se lábát. Világéletében sem ripakodott rá még ilyen keményen egyetlen tábornok, kivált idegen! Száját is nyitva felejtette, és a járdáról letérve bandukolt az utcákon a sűrű hóviharban; a szél [...] mind a négy világtáj felől, minden mellékutcából fújta. Egy szempillantás alatt meghűtötte a torkát, és mire hazaténfergett, már egy árva szót sem bírt kinyögni. Tetőtől talpig megdagadt a teste – ágyrak esett. Ilyen erős hatása van néha az alapos dorgálásnak! Másnapra magas láz tört ki rajta. Hála a pétervári éghajlat nagylelkű támogatásának, a betegség lefolyása gyorsabb volt, mint várni lehetett volna. [...] Szegény Akakij Akakijevics végül kilehelte lelkét. Se szobáját, sem holmiját nem pecsételték le, mert először is nem voltak örökösök, másodsor nagyon kevés hagyaték maradt, nevezetesen egy csomó lúdtoll, huszonöt ív kincstári fehér papír, három pár zokni, két-három gomb, amelyek rég leszakadtak a nadrágról, no meg az olvasó előtt már ismeretes hacuka. Kié lett mindez, csak az Isten tudja, bevallom, meg se kérdeztem attól, aki elmondta az esetet. Akakij Akakijevicset kivitték a temetőbe, és elhantolták. És Pétervár Akakij Akakijevics nélkül maradt, mintha sohase lett volna benne Akakij Akakijevics. Eltűnt, nyoma se maradt annak a lénynek, akit senki se védett meg soha, aki senkinek se volt kedves, senkinek se volt érdekes [...]; eltűnt az a lény, aki béketűréssel viselte az irodai gúnyolódásokat, aki elköltözött ebből az árnyékvilágból anélkül, hogy valami rendkívülit cselekedett volna, de aki előtt – noha csak élete legvégén – mégis megjelent a jótékony fényes tündér egy köpönyeg alakjában, hogy megélné egy pillanatra szegényes életét, és akire azután olyan elviselhetetlenül zúdult rá a szerencsétlenség, ahogy lecsap e világ hatalmasainak fejére is! Elhalálozása után néhány nappal egy altisztet küldtek a lakására, azzal a paranccsal, hogy azonnal jelentkezék: a főnöke követeli. De az altisztnek dolgavégezetlen kellett visszakullognia [...] Akakij Akakijevics többet nem jöhet. [...] meghalt, negyednapja el is temették!

[...] másnap már új hivatalnok ült a helyén, aki termetre sokkal magasabb volt, de már nem olyan egyenes kézírással, hanem sokkal görbébben és kajlábban vetette papírra a betűt. [...]

De ki gondolta volna, hogy ezzel még nem szakadt vége Akakij Akakijevics pályafutásának, hogy a végzet rendeléséből néhány napig élnie kell, halála után még nagy botrányokat kell csapnia, mintegy kárpótlásul soha figyelemre nem méltatott életéért. De mégis így történt, minek következtében szerény kis történetünk váratlanul fantasztikus befejezést nyer. Pétervárott egyszerre csak városszerte az a hír járta, hogy a Kalinka-hídnál és még messze lejjebb is, megjelenik mostanában éjjelenként egy halott, elrabolt köpönyegét kereső hivatalnok képében, és elrabolt köpönyege visszaszerzésének örve alatt rangra és címre való tekintet nélkül mindenkiről leráncigál mindenféle köpönyeget.

Szemponatok:

Összegezze a novellarészlet cselekményét, ismertesse az írói ábrázolásmódot! Mutassa be a főszereplőt, elemezze, hogyan viszonyulnak hozzá munkatársai! Vizsgálja meg halálának megjelenítését és halálhírének fogadtatását! Fejtse ki véleményét a megjelenített magatartásokról és napjaink kisemberének élettelehetőségeiről!

A szempontok sorrendjét nem kötelező követnie. Állításait idézetekkel támassza alá! Ügyeljen a dolgozat szerkezetére, a stilisztikai és a nyelvi megformálásra!

ÜRES OLDAL